

Talouden tervehdyttämissuunnitelma

LESTIJÄRVEN KUNTA

Sisällys

1. Vuoden 2022 tilinpäätös	2
2. Käyttötalouden tulot ja menot 2022	2
2.1 Toimintatuotot	2
2.2 Toimintamenot.....	3
3 Talouskatsaus ja talousarviossa huomioidut keskeiset erät.....	7
4 Taseen alijäämän kehittyminen	9
5 Suunnitellut säästötoimenpiteet	10
6 Säästöjen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset.....	14
Vuosi 2023	14
Vuosi 2024	14
Vuosi 2025	15
Vuosi 2026	15
7 Talousarvio ja -suunnitelma säästötoimien jälkeen.....	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
8 Yhteenveto.....	16
Toimenpiteet talouden tilan tervehdyttämiseksi Liite 1	17

Suunnitelma päivitetty kh 13.12.2023 ja valtuusto 21.12.2023

1. Vuoden 2022 tilinpäätös

Lestijärven kunnan vuoden 2022 tulos oli 1 399 925,22 euroa alijäämäinen. Alijäämä oli 161 900,78 euroa pienempi kuin vuoden 2022 talousarviossa oli arvioitu (-1 561 826,00 €). Lestijärven kunnalla on taseessa edellisten vuosien alijäämää 242 410,14 euroa ja vuoden 2022 jälkeen taseeseen muodostuu alijäämää 1 642 335,37 euroa.

Lestijärven kunnan vuoden 2022 tilikauden tulos toteutui 161 900,78 euroa parempana kuin alkuperäisessä talousarviossa oli arvioitu. Tulosta paransi erityisesti rahoitustuottojen kasvu Soiten käyttörahaston ja edellisten tilikausien ylijäämäpalautusten ansiosta sekä verotulojen arvioitua isompi kertymä (+9,9 %).

Kuluvan vuoden (2023) talousarviota ja suunnitelmaa laadittaessa arviona vuoden 2022 tuloksesta käytettiin 1 561 826 euron alijäämäistä tuloennustetta, jonka seurauksena taseeseen kertynyttä alijäämää olisi 31.12.2022 ollut 1 804 236,14 euroa. Tulosarvio oli 161 900 euroa heikompi kuin toteutunut tilinpäätös vuodelta 2022.

Valtionosuudet vuodelle 2023 ovat noin 175 000 euroa pienemmät kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu ja korkomenot tulevat todennäköisesti kasvamaan arvioidusta.

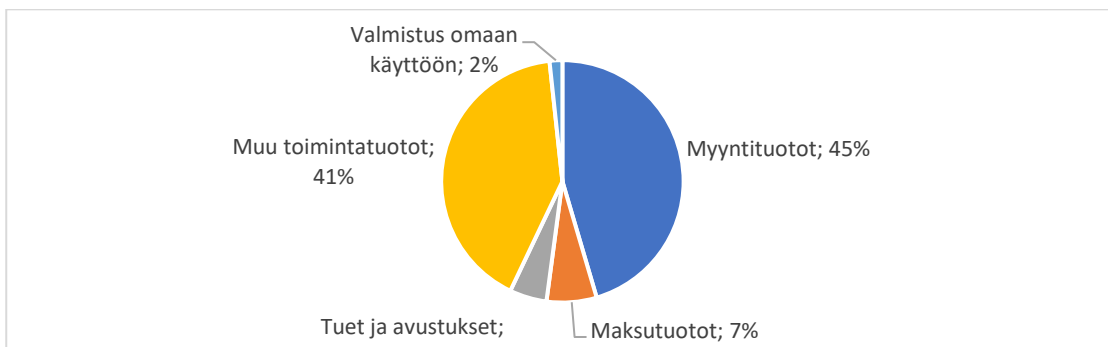
Kunnan lainakanta vuoden 2022 lopussa oli 10 265 805,05 € eli 14 749,72 €/asukas. Konsernin lainakanta oli vastaavasti 13 623 615,36 € eli 19 574,16 €/asukas.

2. Käyttötalouden tulot ja menot 2022

Käyttötalouden tulot ja menot on esitetty ilman Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen kustannuspaikkojen lukuja. Suunnitellut säästötoimenpiteet eivät koske Kaustisen seutukunnan ja maaseututoimen henkilöstöä. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä toimintatuottojen osuus oli 955 063 € ja toimintakulujen osuus 7 473 079 €.

2.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot jakautuvat alla olevan kaavion mukaisesti

Kuva 1 Toimintatuotot 2022

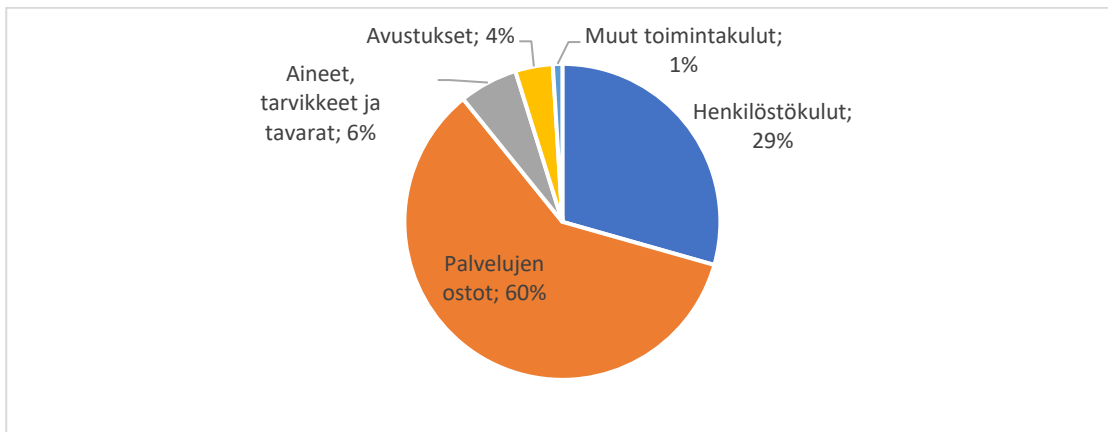
Myyntituotoista vesi- ja jätevesimaksujen osuus oli 148 311 € eli 34 % ja Soiten maksamien ateriakorvausten osuus 148 070 € eli 34 %. Soiten ateriakorvaukset jäivät pois vuoden 2023 aikana.

Muista toimintatuotoista asuntojen ja rakennusten vuokratuotot olivat 381 715 € eli 97 %.

Vuodelle 2023 talousarvioon on kirjattu vesi- ja jätevesimaksutuottoja 215 000 euroa. Taloussuunnitelmassa 2024-2027 vesi- ja jätevesimaksujen on arvioitu kasvavan vuoteen 2027 mennessä 25,58 %.

2.2 Toimintamenot

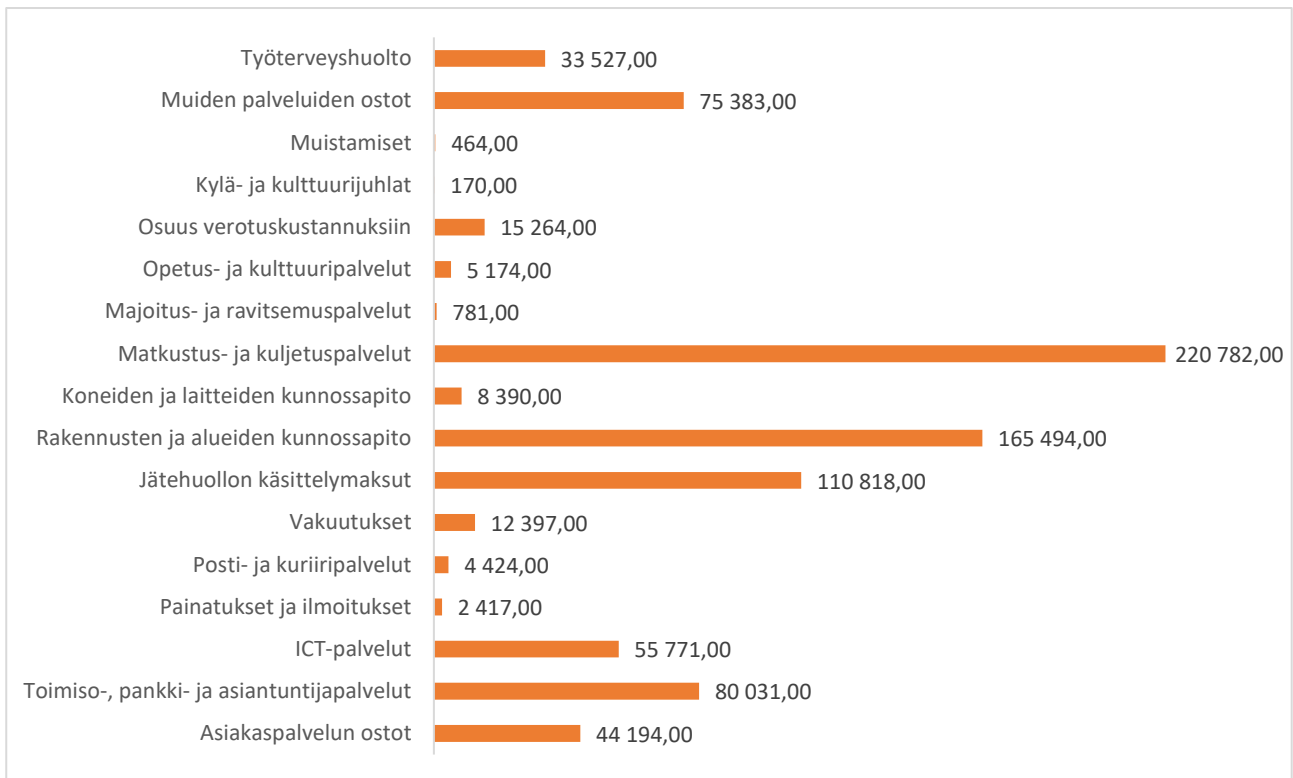
Toimintamenot jakoutuivat alla olevan kaavion mukaisesti. Suurimmat kuluerät muodostuivat henkilöstömenoista ja palveluiden ostoista.

Kuva 2 Toimintamenot 2022

Kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 yhteensä 47 henkilöä. Henkilöstöstä 74,5 % oli sivistystoimen (35), 17 % teknisen toimen (8) ja 8,5 % yleishallinnon (4) henkilöstöä. Henkilöstömenojen määrä oli 2 197 122 euroa. Henkilöstömenot sisältävät palkat ja palkkiot sekä palkan sivukulut. Palkkojen ja palkkioiden osuus oli 1 755 665 €, joista luottamushenkilöiden palkkioita oli 27 267 euroa.

Palveluiden osto sisälsi vuonna 2022 hyvinvointialueelle siirtyviä Soiten kustannuksia 3 494 608 € ja pelastustoimen kustannuksia 137 474 €. Ilman Soiten ja pelastustoimen kustannuksia palveluiden osto oli 835 481 € jakautuen seuraavasti:

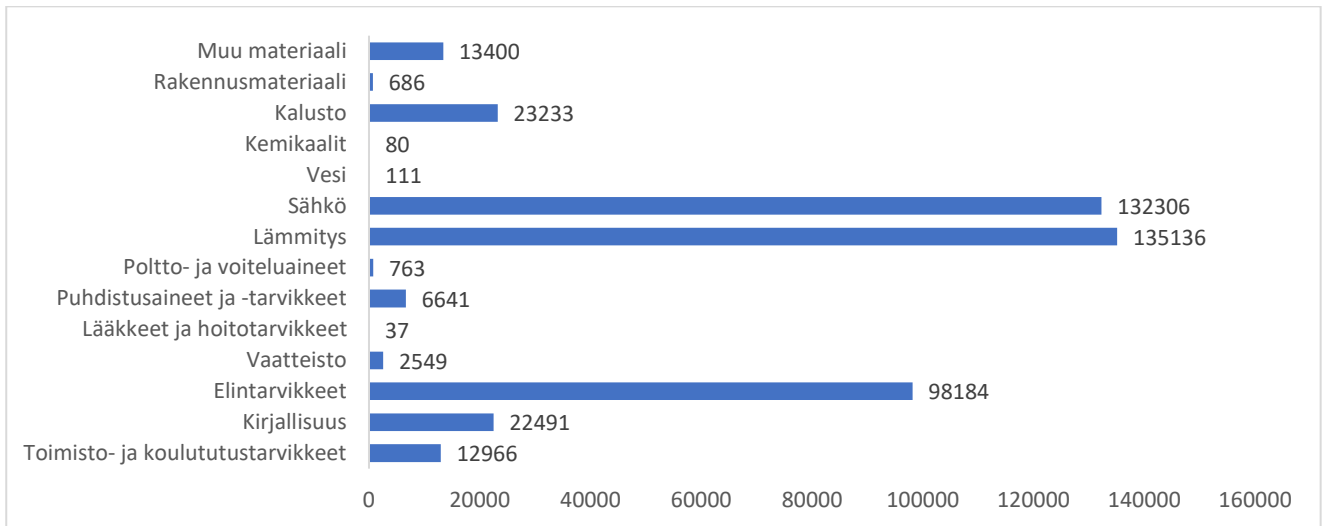

Kuva 3 Palveluiden ostot 2022 ilman Soiten kustannuksia

Asiakaspalveluiden ostoissa näkyy tilintarkastuksen kustannukset, kansalaisopiston kustannukset ja osa Kaustisen seutukunnan maksuosuuksista sekä maaseutuyksikkö Kasekan maksuosuus.

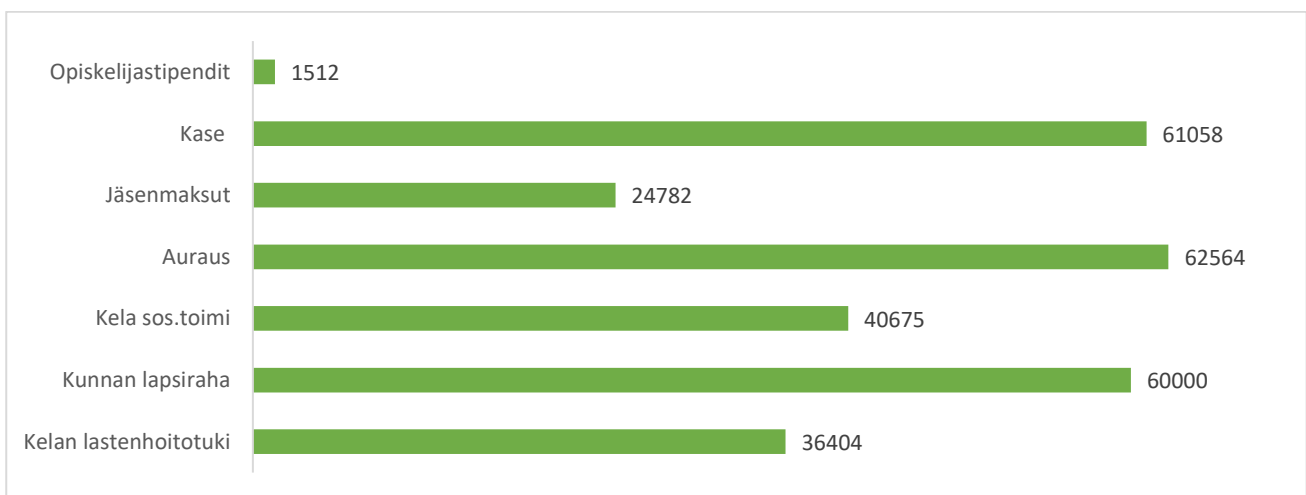
Muiden palveluiden ostoissa näkyy mm. koulupsykologipalveluiden ostot ja varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluiden ostot.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tili kohtiin sisältyvät toimisto- ja koulutustarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, työvaatteet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet, lämmityskustannukset, sähkö, vesi, kalusto (alle 5 000 €) ja muu materiaali. Sähkön osuus tilikohdan menoista oli 29,5 % ja lämmityksen 30 %.

Kuva 4 Aineet, tarvikkeet ja tavarat-menot 2022

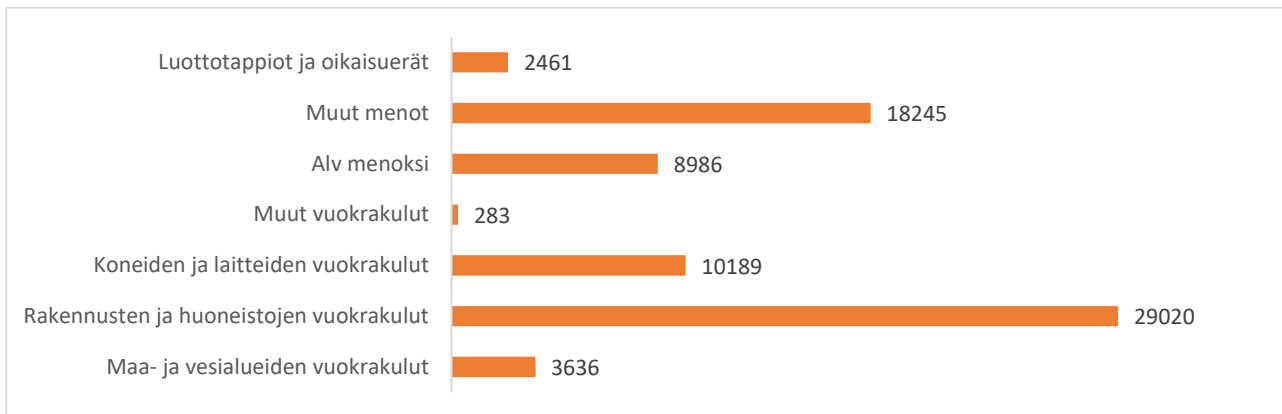
Avustukset -tili kohti sisältää avustukset kotitalouksille, yhteisöille, yrittäjille ja opiskelijoille sekä kunnan lapsirahan. Avustukset tilikohdan kokonaismeno oli 286 994 euroa jakautuen seuraavasti:

Kuva 5 Avustukset -tilikohdan menot 2022

Aurauskulut sisältävät sekä kunnan kaavateiden että yksityisteiden auraukset.

Muiden toimintakulujen määrä oli 72 819 €. Suurin yksittäinen menoerä oli ko. tilikohdassa oli rakennusten ja huoneistojen vuokrat, 29 020 €. Kulu muodostuu Lyk Oy:lle maksettavasta hallin vuokrasta.

Kuva 6 Muut toimintakulut -tilikohdan menot 2022

3 Talouskatsaus

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan talousarviosta seuraavaa:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä.”

Talousarvion toteuma 10/2023 oli seuraava:

Lokakuu 2023

	Toteuma 2023	Talousarvio 2023	Ylitys/alitus	Toteuma-%	Tilinpäätös 2022	Tilikauden ennuste (Tasainen vauhti)
Myyntituotot	1 400 978	2 205 756	804 778	64 %	1 798 196	1 681 173
Maksutuotot	43 596	32 550	-11 046	134 %	63 721	52 315
Tuet ja avustukset	379 942	783 223	403 281	49 %	727 173	455 930
Muut toimintatuotot	417 525	493 352	75 827	85 %	393 684	501 030
Valmistus omaan käyttöön	12 646	11 616	-1 030	109 %	16 277	15 175
TOIMINTATUOTOT	2 254 687	3 526 497	1 271 810	64 %	2 999 051	2 705 624
Henkilöstökulut	-2 922 215	-3 580 031	-657 817	82 %	-3 530 024	-3 506 658
Palvelujen ostot	-1 117 935	-1 659 634	-541 699	67 %	-5 095 107	-1 341 522
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-361 490	-699 871	-338 381	52 %	-473 195	-433 788
Avustukset	-237 329	-289 294	-51 965	82 %	-296 938	-284 795
Muut toimintakulut	-113 145	-210 667	-97 522	54 %	-121 554	-135 775
TOIMINTAKULUT	-4 752 114	-6 439 498	-1 687 383	74 %	-9 516 818	-5 702 537
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-2 497 428	-2 913 001	-415 573	86 %	-6 517 767	-2 996 913
Verotulot	1 375 837	1 910 271	534 434	72 %	2 844 820	1 651 005
Valtionosuudet	624 550	924 384	299 834	68 %	2 833 551	749 460
Rahoitustuotot ja -kulut	-134 646	-140 070	-5 424	96 %	4 284	-161 575
VUOSIKATE	-631 686	-218 416	413 271	289 %	-835 112	-758 024
Poistot ja arvonalentumiset	-423 399	-508 522	-85 123	83 %	-564 814	-508 079
TILIKAUDEN TULOS	-1 055 086	-726 938	328 148	145 %	-1 399 925	-1 266 103
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 055 086	-726 938	328 148	145 %	-1 399 925	-1 266 103

Talousarvion laadintaan käytetystä tuloslaskelmasta tilikauden alijäämä on tämän raportin mukaan kasvanut 2 660 euroa.

Verotulokertymä on ollut arvioitua isompi tuloverojen ja yhteisöveron tuottojen osalta, mutta kiinteistöveroja on 10/2023 tilanteessa mukana vain 248 546 €. Tuloverojen toteuma 10/2023 oli 91 % budjetoidusta ja yhteisöverotuottojen toteuma 74 % budjetoidusta. Tuulivoimaloiden perustuksista vuonna 2023 tilitettäviä kiinteistöverotuottoja ei kuntaan ole vielä tilitetty. Arvio puuttuvasta kiinteistöverotuotosta on 280 000 euroa.

4 Talousarvio vuodelle 2024 ja toimintasuunnitelma vuosille 2025-2028

Vuoden 2024 talousarvio on laadittu 488 619,80 euroa positiiviseksi. Positiiviseen tulokseen on päästy huomioimalla talouden tervehdyttämissuunnitelmaan kirjatut henkilöstöä koskevat lomautukset vuosille 2024-2026.

Henkilöstön kanssa on käyty lomautusten takia yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut ajalla 28.11.2023-12.12.2023. Neuvotteluissa ei päästy työnantajapuolen ja työntekijäpuolen välillä sopuratkaisuun vaan neuvottelut päättyivät erimielisinä.

	TP 2022	TA 2023	TA 2023 (ennuste)	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot								
Myyntituotot	1 661 554,37	2 205 756,00	1 681 173,00	2 376 637,46	2 343 665,83	2 113 805,76	2 136 987,27	2 163 365,18
Maksutuotot	63 720,94	32 550,00	52 315,00	14 200,00	8 700,00	8 700,00	8 700,00	8 700,00
Tuet ja avustukset	727 173,04	783 223,00	455 930,00	1 086 011,21	835 281,36	82 779,21	26 163,00	26 164,00
Muut toimintatuotot	396 850,67	493 352,00	501 030,00	485 030,50	462 722,60	448 726,96	451 605,65	454 535,84
Valmistus omaan käyttöön		11 616,00	15 175,00					
Toimintatuotot	2 849 299,02	3 526 497,00	2 705 623,00	3 961 879,17	3 650 369,79	2 654 011,93	2 623 455,92	2 652 765,02
Toimintakulut								
Henkilöstökulut	3 516 913,33	3 580 031,00	3 506 658,00	4 153 954,72	4 083 544,79	3 455 353,45	3 551 426,20	3 611 307,65
Palkat ja palkkiot	2 853 388,93	2 938 402,00	2 886 848,00	3 402 831,72	3 344 837,47	2 817 909,85	2 895 225,57	2 943 725,85
Eläkekulut	646 219,51	635 586,00	618 100,00	634 813,89	626 115,94	541 750,33	558 029,06	567 796,03
Muut henkilösivukulut	17 304,89	6 043,00	1 710,00	116 309,11	112 591,38	95 693,27	98 171,57	99 785,77
Palvelujen ostot	4 958 476,18	1 659 634,00	1 341 400,00	1 862 706,44	1 709 887,99	1 488 819,18	1 485 448,64	1 494 568,33
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	473 194,54	699 871,00	433 788,00	472 960,34	447 694,51	452 848,48	462 591,25	466 739,87
Avustukset	296 938,33	289 294,00	284 795,00	187 426,90	165 180,91	184 034,65	183 089,47	176 851,38
Muut toimintakulut	121 553,99	210 667,00	133 236,00	226 170,16	194 091,16	145 794,16	141 174,16	146 174,16
Toimintakulut	9 367 076,37	6 439 497,00	5 699 877,00	6 903 218,56	6 600 399,36	5 726 849,92	5 823 729,72	5 895 641,39
Toimintakate	-6 517 777,35	-2 913 000,00	-2 994 254,00	-2 941 339,39	-2 950 029,57	-3 072 837,99	-3 200 273,80	-3 242 876,37
Verotulot								
Tulovero	1 891 397,20	872 300,00	952 183,00	1 070 636,39	1 070 636,39	1 070 636,39	1 070 636,39	1 070 636,39
Kiinteistövero	288 027,95	586 016,00	298 256,00	1 422 169,48	1 962 648,52	2 486 965,47	2 395 959,02	2 343 260,74
Osuus yhteisöveron tuotosta	665 394,49	451 955,00	400 566,00	351 296,38	372 725,46	392 479,91	412 103,91	412 103,91
Valtionosuudet	2 833 551,00	924 384,00	749 460,00	1 313 704,00	1 387 000,00	1 334 000,00	1 366 000,00	1 366 000,00
Peruspalveluiden valtionosuus	2 833 551,00	924 384,00	749 460,00	1 499 962,00				
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus				-186 258,00		-186 258,00	-186 258,00	-186 258,00
Rahoitustuotot ja -kulut	4 295,02	-140 070,00	-161 575,00	-217 683,06	-211 172,32	-204 661,59	-198 108,59	-191 555,59
Korkotuotot	2 065,55	850,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	75 020,95	0,00	4 331,00					
Korkokulut	-71 942,07	-140 200,00	-160 500,00	-216 683,06	-210 172,32	-203 661,59	-197 108,59	-190 555,59
Muut rahoituskulut	-849,41	-720,00	-5 406,00	-1 000,00	-1 000,00	-1 000,00	-1 000,00	-1 000,00
Vuosikate	-835 111,69	-218 415,00	-755 364,00	998 783,80	1 631 808,48	2 006 582,19	1 846 316,93	1 757 569,08
Poistot	564 813,53	508 522,00	508 079,00	508 079,00	508 079,00	508 079,00	508 079,00	508 079,00
Tilikauden tulos	-1 399 925,22	-726 937,00	-1 263 443,00	490 704,80	1 123 729,48	1 498 503,19	1 338 237,93	1 249 490,08

Kuva 7 Tuloslaskelma TA2024 ja TS2025-2028

4 Taseen alijäämän kehittyminen

Lestijärven kunnan taseeseen kertyi ensimmäisen kerran alijäämää vuoden 2021 tilinpäätöksessä.

Kuntalain (2015/410) 110 § sanotaan taseen alijäämän kattamisesta seuraavaa:

”Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. (21.5.2021/419)”

Lestijärven kunnan osalta vuonna 2021 syntynyt alijäämä ja kaikki sen jälkeen syntyneet alijäämät tulee saada katettua 31.12.2026 mennessä.

Vuoden 2024 talousarviossa ja taloussuunnitelmassa vuosille 2025-2028 on huomioitu valtuuston 31.8.2023 § 31 hyväksymän tervehdyttämissuunnitelman sisältämät toimenpiteet. Tällä tavalla taseen alijäämä saadaan juuri ja juuri katettua määräaikaan eli 31.12.2026 mennessä. Vuoden 2026 lopussa oleva ylijäämä on kuitenkin niin pieni, että minkäänlaista ”särkymävaraa” ei ole.

	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026	TS 2027	TS2028
Tilikauden tulos	-496 925,89	-1 399 925,22	-1 263 443,00	490 704,80	1 123 729,48	1 498 503,19	1 338 237,93	1 249 490,08
Taseen yli-/alijäämä	-242 410,15	-1 642 335,37	-2 905 778,37	-2 415 073,57	-1 291 344,09	207 159,10	1 545 397,03	2 794 887,11

Kuva 8 Taseen alijäämän kehittyminen päivitettyinä vuoden 2024-2028 talousarviotiedoilla 8.12.2023

5 Suunnitellut säästötoimenpiteet

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa on pyritty hyvin realistisesti arvioimaan kuntaan saatavia tuloa ja kertyviä menoja. Toiminnot on ajettu lähtökohtaisesti jo minimiin. Näin ollen isoja säästöjä talousarvion sisältä on vaikea löytää.

Kunnan tulojen ja menojen suhde on epätasapainoinen. Keskeistä olisikin pyrkiä kasvattamaan kuntaan tulevien tulojen osuutta. Tätä voidaan tehdä tarkistamalla kunnan taksoja siten, että tuotoilla saataisiin katettua edes palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset. Myös asuntojen ja toimitilojen sekä kunnan vuokraamien maa-alueiden vuokratasoja tulee tarkistaa. Asuntojen vuokrat eivät tällä hetkellä riitä kattamaan kiinteistöjen ylläpidosta aiheutuneita kustannuksia. Vuokrakorotuksissa tulee kuitenkin huomioida maltillisuus ja kiinteistöjen kunto.

Hyvän vuokratavan ohjeen mukainen suositus on, että korotus ei saa vuosittain ylittää 15 prosenttia muutoin kuin tilanteissa, joissa tehdään vuokrattavan kohteen vuokra-arvoa merkittävästi kohottavia korjauksia. Vuokrakorotuksen kohtuullisuutta arvioitaessa ratkaisevaa on kuitenkin vaaditun vuokran määrä, ei vuokrantarkistuksen prosentuaalinen määrä.

Jos vuokrasopimuksessa ei ole vuokrantarkistuseusekettä, voidaan vuokran määrää vuokrasuhteen kestäessä muuttaa osapuolten välisellä sopimuksella. Lestijärven kunnan tekemissä vuokrasopimuksissa vuokrakorotuksen periaatteista on sovittu siten, että vuokrat sidotaan elinkustannusindeksiin ja vuokria korotetaan aravalainsäädännön mukaan ja sopimusehtojen lisäksi sovelletaan lakia asuinhuoneistojen vuokrauksesta 481/95.

Vuokratasot kunnan omistamissa rivitaloissa ovat (2.8.2023) seuraavat:

	Vuokra, €/m ²
Hopearanta	9,52
Palvelutalo	6,9981
Palola	7,785
Kotipelto	6,944

Yhdistysten tiloista ei tällä hetkellä peritä vuokraa lainkaan, vaikka tilojen ylläpidosta koituu kunnalle kustannuksia. Tiloille tulee määrittää kuukausivuokra, joka astuu voimaan vuoden 2024 alusta.

Kunnalla on omistuksessa 382 hehtaaria metsämaata. Metsänhoitoon on laadittu metsätaloussuunnitelma, joka vanhenee kuluvan vuoden aikana. Metsätaloussuunnitelma tulee päivittää vuoden 2023 loppuun mennessä ja metsänhoitotyöt tulee toteuttaa laaditun suunnitelman mukaisesti, jotta kunta voi saada metsästä tuloja. Vuodelle 2023 talousarvioon suunniteltu puukauppa (harvennushakkuu) tulee toteuttaa siten, että ainakin osa myyntitulosta saadaan vuodelle 2023.

Uusia säätötoimia voitaisiin hakea luopumalla tarpeettomista, kunnan omistuksessa olevista, kiinteistöistä. Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella lähes kaikki kunnan omistuksessa olevat kiinteistöt (pl. Mikeva ja luonnontuoteasema) tuottivat tappiota kunnalle. Kiinteistöjen poistolla on vaikutusta taseen aineellisiin hyödykkeisiin ja oman pääoman määrään.

Alla olevassa taulukossa on esitetty kiinteistöittäin muodostuneet tappiot vuodelta 2022 ennen poistoja.

Syrin koulu	-21 194,00
Palola yhdistysten tila	-2 965,00
Palolan rivitalo	-2 802,00
Kunnanvirasto	-13 712,00
Kotipelto	-514,00
Hopearanta	-14 093,00
Palvelutalo	-26 104,00
Karhunpiilo	-1 125,00
Jukola	-3 163,00
Ylimetsän varastorakennus	-116,00
Liiketalo	-4 391,00

Palvelutalo pitää sisällään sekä A että B talon. B-talossa on vuokralaisia, mutta A-talo on tyhjillään. Kiinteistössä on suora sähkölämmitys.

Tarpeettomista kiinteistöistä voitaisiin luopua joko myymällä niitä tai yhtiöittämällä vuokra-asunnot pois kunnan omistuksesta. Yhtiöitettäessä vuokra-asunnot siirtyvät kunnan tytäryhtiöihin, jolloin niiden tulos näkyy edelleen konsernituloslaskelmassa ja konsernitaseessa.

Alla olevaan taulukkoon on koottu mahdollisesti yhtiöitettävistä kiinteistöistä nettototeumat ajalta 1.1.2023-30.6.2023 (ei sis. sisäisiä eriä)

	Tulot	Menot	Netto	Ennuste 31.12.2023	Vuotuinen poisto (TP 2022)
Palola	5 557,68	2 900,00	2 657,68	5315,36	0,00
Mikeva	27 000,00	4 342,00	22 658,00	45316	11 575,74
Yhdistysten tila	0,00	1 965,00	-1 965,00	-3930	10 036,55
Kotipelto	38 426,00	14 362,00	24 064,00	48128	10 187,91
Hopearanta	18 148,00	22 045,00	-3 897,00	-7794	1 790,16
Palvelutalo	3 637,00	7 702,00	-4 065,00	-8130	13 702,10
Luonnontuoteasema	0,00	3 676,00	-3 676,00	-7352	1 135,46
Sotokeskus	86 054,00	46 410,00	39 644,00	79288	58 437,01
Palolaitos	15 708,00	6 044,00	9 664,00	19328	0,00

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen tulee käynnistää vuoden 2023 aikana, jotta tilojen vuokraaminen hyvinvointialueelle on mahdollista myös siirtymäajan jälkeen. Ilman yhtiöittämistä ei voida luoda edellytyksiä terveyspalveluiden säilymiselle kunnassa.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen heikentää kunnan vuosikatetta 98 616 euroa. Poistovaikutus yhtiöittämisellä on tilikauden tulokseen vuositasolla -53 437,01 euroa.

Kunnassa on valmisteltu kunnan omistamien rivitalojen yhtiöittämistä, koska Kuntalain 410/2015 § 126 mukaan kunnan hoitaessa 7 §:ssä tarkoitettua tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla sen on annettava tehtävä osakeyhtiön, osuuskunnan, yhdistyksen tai säätiön hoidettavaksi (yhtiöittämisvelvollisuus).

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen tulisi ajoittaa vuodelle 2025, jolloin rakenteilla oleva tuulivoimapuisto on valmis ja odotettavissa on vuokratulojen lasku vähentyvän asuntokysynnän myötä. Yhtiötettäviä kiinteistöjä olisivat Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo. Laskelmassa on käytetty arviota, että 2025 vuoden alusta alkaen Mikeva jää tyhjilleen, Palolan vuokratuotot vähenevät 30 %, Kotipellon vuokratuotot 20 %, Hopearannan 10 % ja palvelutalon 40 %.

Kustannusvaikutus yhtiöittämisellä kunnan tuloihin olisi vuositasolla -105 922,60 €, menoihin -102 701 € ja vuosikatteeseen näin ollen -3 221,60 euroa/vuosi. Kiinteistöjen yhteenlaskettu vuotuinen poisto on 37 255,91 euroa, joten kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen olisi + 34 034,31 euroa.

Yhtiöittämisissä siirtyvien kiinteistöjen kauppahinta ja siirtotapa tulee suunnitella huolla, jotta vältetään mahdollisilta alaskirjauksilta.

Henkilöstömeno on yksi kunnan isoimmista kustannuseristä, mutta henkilöstö on myös kunnan toimintojen kannalta välttämätön voimavara. Valtuuston 29.12.2021 § 92 hyväksymässä tervehdyttämissuunnitelmassa oli suunniteltuna koko henkilöstöä koskevat lomautukset vuosille 2025 ja 2026. Lomautusaika olisi kahden vuoden aika yhteensä kolme kuukautta. Säästökohteita henkilöstömenoista etsittäessä on huomioitava mahdollisten lomautusten osalta toimintojen sujuminen ja lakisääteisten tehtävien hoituminen ajallaan lomautuksista huolimatta. Kolmen kuukauden lomautukset eivät ole realistisia eikä toteutettavissa. Realistisempaa on suunnitella 1-4 viikon lomautuksia useamman vuoden aikana toteutettavaksi.

Säästötoimenpiteiden pohjana käytettävä henkilöstömeno on 2 246 000 euroa/vuosi. Henkilöstömeno on laskettu vuoden 2022 palkkamenosta huomioimalla 1.6.2023 voimaan tulleet kunta-alan sopimuskorotukset (+4 %).

Koko henkilöstön lomautuksien kustannusvaikutus olisi lomautuksen kestosta riippuen seuraava:

Lomautuksen pituus	Saavutettava säästö
1 viikko	43 192,30 €
2 viikkoa	86 384,60 €
3 viikkoa	129 576,89 €
4 viikkoa	187 166,62 €

Toinen henkilöstöön kohdistuva säästötoimenpide olisi lomarahojen vaihtaminen vapaaseen. Työntekijöiden on mahdollista vaihtaa lomaraha tai osa siitä vapaaseen. Tästä tulee kuitenkin laatia erillinen sopimus ja kirjalliset toimintaohjeet sekä lomarahojen vaihtamista koskevat ehdot.

Lomarahavapaiden pitäminen tulee ajoittaa niin, että se ei aiheuta ylimääräisiä sijaiskuluja. Lomarahoja maksettiin kesällä 2023 kunnan työntekijöille yhteensä 62 676,26 €.

Tavoiteltavaa on, että vähintään puolen kunnan henkilöstöstä vaihtaa lomarahansa lomarahavapaisiin vuosina 2024-2026.

6 Säästöjen toteutusaikataulu ja kustannusvaikutukset

Toimialoja veloitetaan tiukkaan talouskuriin ja säästökohteiden etsimiseen talousarvioiden sisältä niin, että toimintavuodelle asetetun talousarvion nettototeuma olisi pienempi kuin alkuperäinen talousarvio. Lisämääräraha-anomuksiin suhtaudutaan erittäin kriittisesti ja määräraha on saatava ennen talousarvion ylitystä.

Lautakunnille ja kunnanhallitukselle tulee laatia kuukausittain yhteenveto talouden tilasta ja osavuosikatsaukset laaditaan neljännesvuosittain. Talouden sopeuttamistoimien tarvetta tarkastellaan koko suunnittelukauden ajan. Tarvittaessa sopeutustoimien mitoitusta voidaan muuttaa.

Kuntalaisia ja työntekijöitä osallistetaan syksyn 2023 aika ideoimaan ja esittämään sopivia säästökohteita. Esitykset käsitellään johtoryhmässä ja laitetaan soveltuvin osin valmisteluun.

Vuosi 2023

Ylityöt: Ylitöitä tehdään vain esimiehen kirjallisella määräyksellä. Tehdyt ylityötunnit korvataan vapaana. Mikäli ylityön tekemisestä ei ole esimiehen kanssa sovittu etukäteen, tehdystä työstä ei suoriteta korvausta.

Matkakulut: Matkakustannukset pyritään minimoimaan ja tarpeetonta edestakaista ajoa tulee välttää. Tähän päästään suunnittelemalla työt ja ajoreitit etukäteen. Myös kiinteistönhoidolta edellytetään suunnitelmallisuutta ajojen minimoimiseksi. Esimieheltä tulee pyytää matkamääräys ennen työajon alkamista (pl. kiinteistönhoitajat).

Palkattomat lomat: Työnantaja puoltaa työntekijöiden palkattomia lomia työtehtävien sallimissa rajoissa. Palkaton loma ei saa aiheuttaa sijaiskustannuksia.

Tavoiteltava kustannussäästö 12 000 euroa.

Syrin koulun myynti: Syrin koulun omistuksesta luovutaan.

Tavoiteltava kustannussäästö vuositasolla 21 000 €.

Vuosi 2024

Vuokrantarkistukset kunnan omistamiin rivitaloihin: Kunnan omistamiin rivitaloihin tehdään ylimääräinen vuokrantarkistus 1.6.2024 alkaen. Tarkistuksen suuruus 1-5 %

Tavoiteltava tulonlisäys vuositasolla 2 300-11 860 € korotuksen suuruuden mukaan. Summaa ei ole huomioitu tämän raportin kohdan 7 tuloslaskelmassa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen: Kunnan omistuksessa olevat sote-kiinteistöt yhtiöitetään 1.1.2024 alkaen.

Yhtiöittämisen vaikutus vuosikatteeseen – 98 616 € ja tilikauden tulokseen -45 178,99 €/vuosi

Vuosi 2025

Vuokra-asuntojen yhtiöittäminen: Kunnan omistamista rivitaloista yhtiöitetään 1.1.2025 alkaen Mikeva, Palola, Kotipelto, Hopearanta ja Palvelutalo.

Tavoiteltava kokonaisvaikutus tilikauden tulokseen 34 034,31 euroa.

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 2 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 86 384,60 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

Vuosi 2026

Henkilöstön lomautukset: Koko henkilöstö lomautetaan 3 viikon ajaksi. Lomautukset voivat koostua useammasta lyhyemmästä pätkästä.

Tavoiteltava kustannussäästö 129 576,89 €.

Lomarahojen vaihtaminen vapaisiin: Henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus lomarahojen vaihtamiseen lomarahavapaisiin.

Tavoiteltava kustannussäästö 30 000 €.

8 Yhteenveto

Kunnan taloustilanne on edelleen erittäin haastava. Verotulojen ja valtionosuuksien suhteen taloussuunnitelmassa on paljon epävarmuustekijöitä eikä myöskään TE2024 uudistuksen tuomia kustannuksia ole voitu suunnitelmassa vielä täysin huomioida, koska selkeää tietoa niistä ei vielä ole käytettävissä.

Tässä suunnitelmassa esitetyt säästötoimenpiteet ovat näennäisesti riittäviä, mutta särkevävara on erittäin pieni. Tästä syystä säästötalkoita tulee jatkaa koko suunnittelukauden ja uusia säästökohteita tulee etsiä aktiivisesti.

Seuraavat kolme vuotta ratkaisevat Lestijärven kunnan säilymisen itsenäisenä kuntana.

Toimenpiteet talouden tilan tervehdyttämiseksi

Liite 1

Toimenpide		Vaikutus kunnan talouteen	Toteutus
Kunnan taksojen tarkistaminen	Vesi- ja jätevesitaksat, lupamaksut, liittymämaksut, tilojen käyttömaksut, varhaiskasvatuksen asiakasmaksut, tapahtumien osallistumismaksut	Toimintatuottojen kasvu	2023-2026
Vuokrahintojen tarkistaminen	asuntojen vuokrat, toimitilojen vuokrat, maa-alueiden vuokrat	Toimintatuottojen kasvu	2023-2024
Metsätalous	Toteutetaan metsän uudistus- ja harvennushakkuut metsäsuunnitelman mukaisesti.	Toimintatuottojen kasvu Tavoiteltava kantorahatulo 100 000 – 150 000 €	2023-2026
Luovutaan tarpeettomista kiinteistöistä	Syrin koulu Palvelutalo A ja B?	Tilikauden tulos + 21 200 € Vuosikate +26 104 € Tilikauden tulos +39 800 €	2023
Palkattomat lomat	vapaaehtoinen	Tavoite henkilöstömenoista -12 000 €	2023
Henkilöstön lomautus (2 viikkoa)	Koko henkilöstö	Henkilöstömeno -86 300 €/vuosi	2024, 2025
Henkilöstön lomautus (3 viikkoa)	Koko henkilöstö	Henkilöstömeno -129 600 €	2026
Lomarahojen vaihto vapaisiin	Vapaaehtoinen, tavoite > 50 % henkilöstöstä	Tavoite henkilöstömenoista -30 000 €/vuosi	2024, 2025, 2026
Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen	Terveyskeskus, Kotipirtti, Palolaitos	Vuosikate -98 600 € Tilikauden tulos -53 400 €	2023-2025
Kunnan omistuksessa olevien vuokra-asuntojen yhtiöittäminen	Palola, Mikeva, Kotipelto, Hopearanta, Palvelutalo A ja B?	Vuosikate -3 200 € Tilikauden tulos +34 000 €	2025